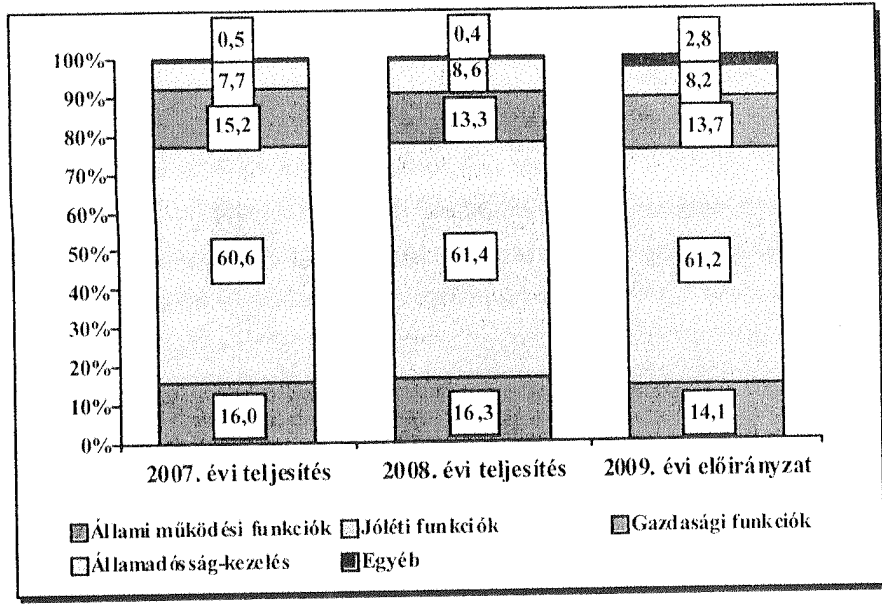

Adóforintjaink sorsa, avagy az állami feladatellátás funkcionális bemutatása

Az államháztartási kiadások arányváltozásai a főbb funkciók szerint 2007-2009. években

1. ábra

Egyéni, munkavállalói és/vagy munkaadói minőségünkben adót, járulékot, illetéket fizetünk, ezzel az állam fenntartásához, a társadalom működtetéséhez szükséges források előteremtésében - adózó polgárként - részt veszünk. A központi költségvetésről szóló törvény alapján meghatározott államháztartási kiadások kormányzati feladatok szerinti felhasználásának előirányzata kijelöli, hogy a döntő részben az APEH és a VPOP által adók, járulékok stb. formájában beszedett államháztartási bevételek mire és milyen arányban fordítódnak. Az állam fő feladata, hogy az ily módon befolyt bevételekkel hatékonyan gazdálkodva a lehető legkevesebbet költsé működtetésére és minél többet adjon vissza belőle szolgáltatások formájában polgárainak. A továbbiakban bemutatjuk, hogy **100 forint adó- és járulékbévételekből mire és mennyit költ az ország?** A következő ábra a kiadás

előirányzatokat főbb kormányzati funkciók szerinti bontásban tartalmazza 2007. és 2009. között.

Az államháztartási szerepvállaláson belül az **állami működési funkciókra** (általános közösségi szolgáltatások, közbiztonság és védelem) fordított kiadások csökkentését irányozza elő a kormány; ezen kiadások aránya az összkidadásokon belül 2007. évben 16% volt, 2008. évben 16,3%, míg a 2009. évi tervezet mindössze 14,1%. Ezen belül az általános közösségi szolgáltatásokra fordított kiadások tervezett aránya is mérsé-

kelt visszaesést mutat, a 2007. és 2008. évi 9,9% és 10,4%-hoz képest a 2009. évi 9%-os előirányzat forráselvonást jelez. (lásd 1. sz. táblázat) Rendvédelemre, a közbiztonság javítását szolgáló intézmények működtetésére 2007-ben még 6,1%, 2008-ban 5,9% forrást biztosítottak, 2009. évre már 5,1%-ra csökkennek az erre a célra fordítandó tervezett kiadások. Ezzel együtt - az elmúlt évek gyakorlatának

100 Ft államháztartási kiadás kormányzati feladatok szerinti felhasználása - 2007-2009.

1. táblázat

Funkciók	2007. évi teljesítés	2008. évi teljesítés	2009. évi előirányzat	2008/2007 (%)	2009/2008 (%)
Általános közösségi szolgáltatások	9,90	10,40	9,00	105,1	86,5
Közbiztonság, védelem	6,10	5,90	5,10	96,7	86,4
Állami működési funkciók	16,00	16,30	14,10	101,9	86,5
Oktatási tevékenységek és szolgáltatások	12,00	11,70	11,50	97,5	98,3
Egészségügy	9,00	9,20	8,90	102,2	96,7
Nyugellátás	18,90	20,30	20,40	107,4	100,5
Családtámogatások és jóléti szolgáltatások	14,00	13,90	14,00	99,3	100,7
Lakástulajdon, telepítési és közösségi tevékenységek és szolgáltatások	3,90	3,60	3,70	92,3	102,8
Kulturális, szórakoztató és vallási tevékenységek és szolgáltatások	2,80	2,70	2,70	96,4	100,0
Jóléti funkciók	60,60	61,40	61,20	101,3	99,7
Környezetvédelem	1,70	1,60	2,00	94,1	125,0
Közlekedési és távközlési tevékenységek és szolgáltatások	7,80	6,00	6,30	76,9	105,0
Mező-, erdő-, hal- és vadgazdálkodás	2,90	2,50	2,40	86,2	96,0
Egyéb gazdasági tevékenységek és szolgáltatások	2,80	3,20	3,00	114,3	93,8
Gazdasági funkciók	15,20	13,30	13,70	87,5	103,0
Adósság- és kamattörlesztés	7,70	8,60	8,20	111,7	95,3
Főcsoportba nem sorolható tételek	0,50	0,40	2,80	80,0	700,0

megfelelően - továbbra is kiemelt nagyságrendben szerepelnek a költségvetésben.

Az állampolgárok helyzetét javító és a társadalmi egyenlőtlenségeket mérséklő **jóléti funkciókra fordított kiadások** (oktatás, egészségügy, nyugdíj, szociális és jóléti kiadások, lakástámogatás, kulturális, szórakoztató és vallási tevékenységek és szolgáltatások) összege évről-évre növekvő mértéket mutat, a 2007. évi 60,6%-ról 2008-ban 61,4%-ra, 2009-re pedig 61,2%-ra növekszik a kiadások arányában. Az államháztartási kiadások legnagyobb hányadát mindhárom évben a nyugellátás teszi ki, hozzávetőlegesen 20%-ot. A 2009. évi tervezet (20,4%) valamint már a 2008. évi teljesítés is (20,3%) szignifikáns növekedést jelez a 2007. évi arányhoz (18,9%) képest. A második legnagyobb tétel - 14% körüli, - a családtámogatásokra és jóléti szolgáltatásokra fordított kiadás. Összességében a támogatásokon belül a háztartások folyó támogatásai a 2007. évi 32,9%-ról 2008. évben 34,2%-ra nőttek, a 2009. évi előirányzat pedig 34,4%.

Az oktatási tevékenységek és szolgáltatások kiadásának hányada - mely 12% körüli - mérsékelt csökkenő tendenciát mutat. A 2. sz. ábra jól illusztrálja, hogy az államháztartási kiadások kormányzati feladatok szerinti felhasználásának másik nagy csoportja az egészségügy. Ezen funkción belül megtalálhatók az egészségügyi intézmények működéséhez szükséges támogatások (kórházi, háziorvosi, fogorvosi, járóbeteg ellátás, gyógyszer és gyógyászati segédeszközök, közegészségügyi szolgáltatások, kutatások stb.) A jóléti kiadásokon belüli 2009. évi tervezett aránya (8,9%) némi forráselvonást mutat a 2007. évi 9% és a 2008. évi 9,2%-hoz képest. A lakásügyek, települési és közösségi tevékenységek és szolgáltatások hányada szintén enyhén csökkenő tendenciájú, az összkidadások 4%-át teszi ki. A kulturális, szórakoztató és vallási tevékenységek és szolgáltatások kiadása mindhárom évben közel 3% körüli arányt képvisel.

Az összes kiadás tekintetében a **gazdasági funkciók** háttérbe szorulása állapítható meg 2007-ről (15,2%) 2008-ra (13,3%). Ugyanakkor a 2009. évi előirányzat (13,7%) némi forrástöbbletet jelez. Ezen belül a mező-, erdő-, hal-

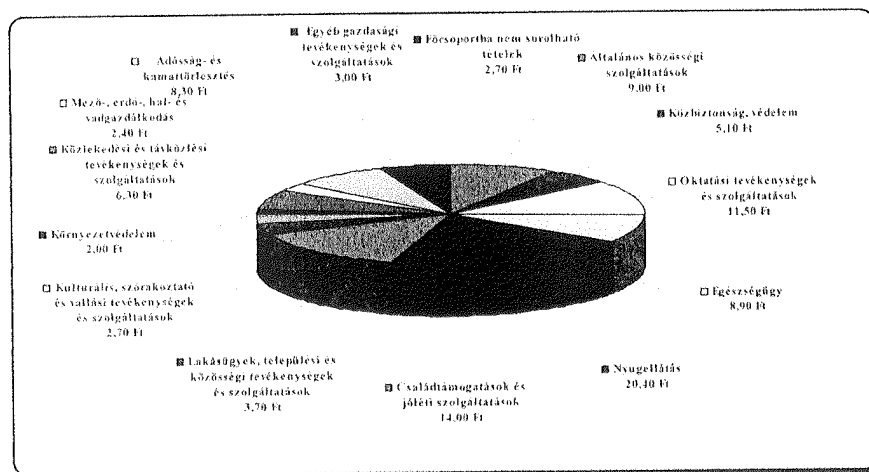
és vadgazdálkodás tétel 2,5% körüli hányadot tesz ki. A gazdasági funkciócsoporton belül kiemelkedő a közlekedési- és távközlési tevékenységekre és szolgáltatásokra fordított kiadások összeg, noha jelentős visszaesést jelez aránya. Ugyanakkor a környezetvédelemre - az Unió támogatásával megvalósuló fejlesztések eredményeképpen - egyre többet költünk, 2007-ben 1,7%-ot, 2008-ban 1,6%-ot, míg a 2009. évi tervezet 2%.

Az államháztartási kiadások között továbbra is jelentős hányadot képvisel az adósságszolgálati teher. A kamat és a törlesztés számaránya 2007. évben 7,8% volt, 2008. évben 8,6%, de még idén is az összes állami kiadás 8,3%-át teszi ki.

Az állami funkciókba nem sorolható **egyéb** tételek nagy részét olyan tartalék jellegű előirányzatok - mint pl. a rendkívüli helyzetek, katasztrófák és más előre nem látható események költségei - teszik ki, melyek felhasználási szempontból a tervezés időszakában még pontosan be nem sorolható összegek. Emellett egyensúlyi tartalékok szolgálnak a költségvetés biztonságát. Továbbá az egyéb kategóriába sorolhatók az Európai Unióba történő befizetés, a kormány által vállalt kezességek, garanciák kiadásai is. Arányuk a korábbiaknál jóval nagyobb mértékű, a 2007. és 2008. évi 0,4%-hoz képest a 2009-as előirányzat 2,7%.

100 Ft államháztartási kiadás kormányzati feladatok szerinti felhasználásának 2009. évi előirányzata

2. ábra

Az egész társadalom érdekét szolgáló kiadásokhoz való tetemes hozzájárulás alapján joggal tarthatunk igényt arra, hogy számunkra is ismert és nyomon követhető legyen államháztartási bevételeként megjelenő adóforintjaink felhasználása. Ez a kis áttekintés segítséget próbál nyújtani ebben, bemutatva az államháztartási kiadásokat, melyek jól tükrözik a kormányprogram prioritásait.

BABUCSIK JUDIT